

Prije 74 godine (12. travnja 1945.) probijen je Srijemski front, zadnje uporište fašističke koalicije u ovom dijelu Europe. U probiju su sudjelovali i borci iz Hrvatske i to u sastavu 6. ličke proleterske divizije „Nikola Tesla“ i 13. proleterske NOU brigade „Rade Končar“.

Na mjestu probija Srijemskog fronta, na 106. kilometru autoceste od Beograda prema Zagrebu, uz lijevu obalu rijeke Bosut, pokraj sela Adaševci podignuto je veličanstveno Spomen obilježje „Sremski front“ čiji sadržaj trajno podsjeća sve naraštaje na jednu od najvećih i najtežih odlučujućih bitaka u NOR-u u kojoj je od 28. listopada do 13. travnja 1945., poginulo 14.947 partizanskih boraca i saveznika. Na Spomen obilježju, svake se godine na dan 12. travnja, kada je probijen Srijemski front, održava svečanost, uz nazočnost preživjelih boraca i poklonika antifašizma. Tako će biti i ove godine. Uz ostale, i izašlanstvo Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske položiti će vijenac i sudjelovati u programu komemorativnog skupa.

Na Srijemskom frontu nalazio se kompletan njemački 34. armijski korpus sa šest divizija, oko 90 tisuća vojnika, a pod njim su bile 3. i 14. ustaško-domobranska divizija na sektoru Vinkovci-Županja-Slavonski Brod. U probiju Srijemskog fronta, u sastavu 1. Armije od preko sto tisuća boraca, iz Hrvatske je bila 1/4 snaga ili oko dvadesetak tisuća boraca i to u sastavu 6. ličke proleterske divizije „Nikola Tesla“ i 13. proleterske NOU brigade „Rade Končar“ i drugim formacijama partizanskih jedinica koje su od ranije popunjavane borcima iz Hrvatske i kao popuna u nastupanju od Tovarnika do Zagreba.

Srijemski je front formiran poslije oslobođenja Beograda u nizu teških borbi vođenih u istočnom Srijemu između jedinica 1. proleterskog korpusa NOVJ, odnosno 1. Armije JA i 34. njemačkog korpusa. Stabiliziran je u drugoj polovici siječnja 1945. Jedinice 1. Armije JA otpočele su probij Srijemskog fronta 12. travnja uz istovremeno forsiranje Save kod Brčkog i Županje, Dunavom kod Opatovca i Dalja, i Drave izvodno od Osijeka. Divizije 1. Armije su za kratko vrijeme zauzele glavni obrambeni pojas i brzim prodorom slomile otpor neprijatelja po dubini obrane i do kraja dana oslobodile Vukovar, Borovo, Negoslavce i Županju. Prvog dana je na taj način probijen neprijateljski obrambeni pojas u dubini od 30 kilometara. Sljedećeg dana jedinice 1. Armije nastavile su napredovanje. Nakon teških uličnih borbi do 18 sati oslobodile su Vinkovce, te nastupajući od Vukovara, približile se Osijeku. Oslobođenjem Vinkovaca i Županje, 1. Armija je probila Srijemski front na cijeloj dubini o otvorila put za prodor prema Zagrebu.

B.M.